

Criteris artístics de la Fundació Gala-Salvador Dalí en matèria d'escultura i obra tridimensional de Salvador Dalí

Text inicial publicat el 2014. Actualització publicada el 03/07/2025

CRITERIS ARTÍSTICS DE LA FUNDACIÓ GALA-SALVADOR DALÍ EN MATÈRIA D'ESCULTURA I OBRA TRIDIMENSIONAL

L'estudi de l'obra escultòrica de Salvador Dalí va permetre la publicació, l'any 2014, d'un primer document titulat "Criteris artístics de la Fundació Gala-Salvador Dalí en matèria d'escultura i obra tridimensional". Des de llavors, l'estudi continuat de les obres per part del Centre d'Estudis Dalinians i la investigació d'algunes col·leccions específiques han permès augmentar –i en certa manera completar– les particularitats que defineixen i distingeixen la producció escultòrica de l'artista¹.

Aquesta proposta de classificació revisada i ampliada que ara es presenta segueix observant les normatives legals nacionals i internacionals, així com alguns dels estàndards artístics més rellevants relatius a les edicions d'escultura, especialment aquells publicats pel College Art Association of America.

D'acord amb el que s'exposa a continuació, l'escultura i l'obra tridimensional de Dalí es classifiquen en les següents categories: obra original; obra múltiple; ampliacions/reduccions autoritzades per l'artista. Les reproduccions d'obra de Dalí autoritzades mitjançant llicència de la Fundació Gala-Salvador Dalí o homologades també disposen d'uns criteris específics.

Per a un major aclariment de les vicissituds que acompanyen sovint l'obra escultòrica de l'artista i poden arribar a confondre la seva identificació, aquest document inclou un epíleg amb dos casos que de cap manera es poden associar a l'autoria de Dalí i, per tant, queden fora d'aquesta classificació: les escultures "D'après Dalí" i les transformacions o obres derivades.

¹ *Statement on standards for the production and reproduction of sculpture*. Publ.: <http://www.collegeart.org/guidelines/sculpture> [Data de consulta: 25/04/2025].

OBRA ORIGINAL

Obra original única de Salvador Dalí (1 unitat)

- Obra original única de Salvador Dalí
- Obra original única amb versions de Salvador Dalí
- Versió original única de Salvador Dalí

Edició original de Salvador Dalí (< 12 exemplars)

- Obra original de Salvador Dalí
- Exemplar original únic de Salvador Dalí

Edició original pòstuma de Salvador Dalí (< 12 exemplars)

- Obra original pòstuma de Salvador Dalí

OBRA MÚLTIPLE

Edició múltiple de Salvador Dalí (>12 exemplars)

- Obra múltiple de Salvador Dalí

AMPLIACIÓ/REDUCCIÓ

- Ampliació/Reducció d'obra de Salvador Dalí autoritzada per l'artista

REPRODUCCIÓ

- Reproducció d'obra de Salvador Dalí autoritzada mitjançant llicència de la Fundació Gala-Salvador Dalí
- Reproducció d'obra de Salvador Dalí homologada

Epíleg. Creacions que no confereixen autoria de Salvador Dalí

- “D’après Dalí”
- Transformació o obra derivada

Obra original única de Salvador Dalí

Es considera una **Obra original única de Salvador Dalí** tota escultura o obra tridimensional concebuda i realitzada pel mateix artista com una única unitat o, dit d'altra manera, que no va ser concebuda ni realitzada per a una edició amb més exemplars.

Per tant, una escultura o objecte tridimensional serà considerat com a Obra original única de Salvador Dalí sempre que:

(i) se n'acrediti l'autoria intel·lectual i material de Dalí, i reflecteixi de manera innovadora la personalitat de l'artista¹

(ii) hagi estat concebuda i realitzada com una única unitat, per Dalí en vida

Tanmateix, ateses les particularitats que presenta l'obra de Dalí, podem identificar una variant dins d'aquesta categoria. Es tracta, en concret, d'aquells casos en què l'artista modifica una de les seves obres originals úniques, donant lloc a una nova creació que podem definir com una versió de caràcter igualment únic.

Malgrat que les ocasions en què identifiquem aquest fet són puntuals, aquest procés origina unes noves tipologies que s'han d'incloure dins d'aquesta categoria: Obra original única amb versions de Salvador Dalí i Versió original única de Salvador Dalí.

De la mateixa manera, cal assenyalar que en la producció de Dalí trobem alguns casos d'obres originals úniques realitzades en un moment determinat i de les quals l'artista n'autoritza posteriorment la realització d'una edició. Podem citar, per exemple, alguns dels seus objectes surrealistes més famosos, que, concebuts com a obres úniques durant la dècada de 1930, van ser posteriorment –durant els anys seixanta i setanta– editats per voluntat expressa del mateix artista. En aquests casos, continuem considerant l'existència d'una obra original única o obra original única amb versions, i els exemplars que en resulten posteriorment com a obres originals d'acord amb els criteris exposats a l'apartat Edició original de Salvador Dalí.

¹ Vegeu Lluís Peñuelas Reixach, "Casos problemáticos de autoría y originalidad de las obras de arte". A Lluís Peñuelas Reixach (ed.), *Autoría, autenticación y falsificación de las obras de arte*, Fundació Gala-Salvador Dalí, Ediciones Polígrafa, Figueres, Barcelona, 2013, p. 52-54.

Obra original única de Salvador Dalí

Obra original única de Salvador Dalí

Babaouo, 1932 ([Núm. cat. OE 2](#))

És molt probable que Dalí hagués concebut aquesta obra com un objecte publicitari per al seu llibre *Babaouo: scénario inédit précédé d'un abrégé d'une histoire critique du cinéma et suivi de Guillaume Tell, ballet portugais*, editat l'any 1932 per Éditions des Cahiers Libres de París. L'objecte està format per una caixa de fusta amb set vidres pintats per l'artista, col·locats un darrere l'altre en el seu interior i retroil·luminats. La iconografia de la peça està relacionada amb algunes de les seqüències del projecte cinematogràfic, protagonitzades per ciclistes amb pedres o pans col·locats damunt del cap.

Babaouo. 1932. Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres ([Núm. cat. OE 2](#))

Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres © Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Figueres, 2025

Obra original única de Salvador Dalí

Obra original única amb versions de Salvador Dalí

Bust de dona retrospectiu, 1933 ([Núm. cat. OE 14](#))

Bust de dona retrospectiu és un dels primers objectes surrealistes realitzats per Dalí a principis de la dècada de 1930. Actualment es conserva al Museum of Modern Art (MoMA) de Nova York. Les investigacions realitzades pel Centre d'Estudis Dalinians han permès comprovar que Dalí va fer algunes versions d'aquesta mateixa obra després de la seva primera exposició pública a la Galerie Pierre Colle de París l'any 1933.

A partir de 1934, certes fotografies d'època demostren que Dalí va tornar a presentar aquesta escultura amb aspectes lleugerament o notablement diferents, i que fins i tot en algunes ocasions en modificà el títol. Amb la informació de què disposem avui, sembla que els canvis van ser sempre practicats sobre el mateix bust de porcellana, la qual cosa ens ha permès identificar aquesta obra d'art en transformació contínua a través de diferents versions. De moment, se n'han catalogat quatre versions realitzades entre 1934 i 1939. Cadascuna d'elles ha estat considerada al seu torn com a Versió original única, malgrat que siguin efímeres pel fet que cada versió desapareix quan Dalí reprèn l'obra per tornar-la a modificar i crear-ne una de nova.

Per tant, una escultura o objecte tridimensional serà considerat com a Obra original única amb versions de Salvador Dalí sempre que:

- (i) se n'acrediti l'autoria intel·lectual i material de Dalí, i reflecteixi de manera innovadora la personalitat de l'artista¹
- (ii) hagi estat concebuda i realitzada com una única unitat amb versions, per Dalí en vida

Man Ray, *Exposition surréaliste* a la Galerie Pierre Colle (detalle), 1933 © Man Ray Trust, VEGAP, 2025

Man Ray, *Exposition surréaliste* a la Galerie Pierre Colle, 1933 © Man Ray Trust, VEGAP, 2025

¹ Vegeu Lluís Peñuelas Reixach, "Casos problemáticos de autoría y originalidad de las obras de arte". A Lluís Peñuelas Reixach (ed.), *Autoría, autenticación y falsificación de las obras de arte*, Fundació Gala-Salvador Dalí, Ediciones Polígrafa, Figueres, Barcelona, 2013, p. 52-54.

Obra original única de Salvador Dalí

Versió original única de Salvador Dalí

Bust de dona retrospectiu devorat per les formigues i les culleres, 1939 ([Núm. cat. OE 34](#))

Aquesta és l'última versió del *Bust de dona retrospectiu* documentada fins avui. L'obra s'ha pogut identificar gràcies a una fotografia d'Eric Schaal, conservada a l'arxiu del Centre d'Estudis Dalinians. Amb diferència, es tracta d'una de les versions en què es pot apreciar més clarament la transformació contínua de l'obra original de 1933. Dalí va incorporar una mandíbula de tauró al cap del bust, potser la mateixa que havia utilitzat prèviament en un dels seus maniquins del *Taxi plujós* a l'*Exposition internationale du surréalisme* de 1938. El zoòtrop presenta una successió d'homes amb paraigua, un motiu molt diferent del que s'observava en la versió presentada a Londres l'any anterior. L'artista va culminar aquesta nova creació efímera afegint-hi culleres, un cargol i una closca d'ou trencada al tors del bust. Aquests elements també es poden relacionar amb la iconografia del maniquí de la instal·lació daliniana al *Passage des Panoramas*, presentada amb motiu de l'esmentada exposició de 1938.

Per tant, una escultura o objecte tridimensional serà considerat com a Versió original única de Salvador Dalí sempre que:

- (i) se n'acrediti l'autoria intel·lectual i material de Dalí, i reflecteixi de manera innovadora la personalitat de l'artista¹
- (ii) hagi estat concebuda i realitzada com una única unitat, per Dalí en vida, a partir d'una obra seva preexistent

Bust de dona retrospectiu devorat per les formigues i les culleres, 1939.
Desapareguda / Obra efímera ([Núm. cat. OE 34](#))

© Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Figueres, 2025. Eric Schaal ©Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2025

¹ Vegeu Lluís Peñuelas Reixach, "Casos problemáticos de autoría y originalidad de las obras de arte". A Lluís Peñuelas Reixach (ed.), *Autoría, autenticación y falsificación de las obras de arte*, Fundació Gala-Salvador Dalí, Ediciones Polígrafa, Figueres, Barcelona, 2013, p. 52-54.

Edició original de Salvador Dalí

Es considera una **Edició original de Salvador Dalí** tota aquella edició limitada d'escultura o obra tridimensional realitzada pel mateix artista que no superi els 8 exemplars + 4 proves d'artista i que derivi d'un model concebut i realitzat per Dalí.

Aquest tipus d'edició ha de respondre a un contracte signat entre Dalí i l'editor abans del 23 de gener de 1989, en el qual s'hagin especificat els detalls de l'edició.

Per tant, una escultura o objecte tridimensional que pertanyi a una edició original serà considerat com a Obra original de Salvador Dalí sempre que:

- (i) se n'acrediti l'autoria intel·lectual i material de Dalí, i reflecteixi de manera innovadora la personalitat de l'artista¹
- (ii) pertanyi a una edició limitada a un màxim de 12 exemplars, 8 exemplars + 4 proves d'artista, realitzada per Dalí en vida i sota la seva supervisió
- (iii) el model tridimensional utilitzat per fer l'edició hagi estat creat per Dalí en vida
- (iv) existeixi un contracte signat per Dalí que n'empari l'edició
- (v) les mides i els materials siguin els autoritzats per Dalí
- (vi) la numeració de l'obra coincideixi amb un dels exemplars previstos de l'edició
- (vii) el segell del fonedor, si hi consta, correspongui amb la foneria que va realitzar l'edició

El fet que es requereixi una edició limitada a 12 exemplars deriva, en primer lloc, del que s'exposa en la legislació francesa en matèria d'aplicació d'impostos a les obres d'art, en concret, a l'Annexe III au Code Général des impôts du Décret nº 67-454 du 10 juin 1967², així com en la Llei espanyola 37/1992, de 28 de desembre, de l'Impost sobre el Valor Afegit. Segons l'article 136 de l'esmentada llei espanyola, es consideren objectes d'art "les escultures originals i estàtues de qualsevol material, sempre que hagin estat realitzades completament per l'artista; buidatges d'escultures, de tirada limitada a vuit exemplars i controlada per l'artista o els seus drethavents (codi NC 9703 00 00)"³. A banda d'aquests 8 exemplars, es preveuen 4 exemplars més o proves d'artista, que s'haurien de mantenir en principi fora de comerç⁴.

Encara que tots els exemplars d'una edició no arribin mai a ser exactament idèntics, això no implica que es puguin qualificar sense més com a escultures o exemplars únics. Només de manera excepcional es pot considerar l'existència d'un Exemplar original únic quan un dels exemplars presenti unes particularitats que el distingeixin de la resta de manera clarament significativa. A més, aquestes particularitats han de ser necessàriament modificacions

¹ Vegeu Lluís Peñuelas Reixach, "Casos problemáticos de autoría y originalidad de las obras de arte". A Lluís Peñuelas Reixach (ed.), *Autoría, autenticación y falsificación de las obras de arte*, Fundació Gala-Salvador Dalí, Ediciones Polígrafa, Figueres, Barcelona, 2013, p. 52-54.

² Décret nº 67-454 du 10 juin 1967. Publ.:

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000338193&dateTexte=> [Data de consulta: 25/04/2025].

³ Traduit de: Ley 37/1992, de 28 de diciembre, del Impuesto sobre el Valor Añadido (BOE de 29 de diciembre). Publ.: <http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1992-28740> [Data de consulta: 25/04/2025].

⁴ Gilles Perrault, "L'œuvre originale et la sculpture d'édition", *La revue Experts*, núm. 85, agost 2009, p. 29.

expressament volgudes, realitzades i supervisades pel mateix Dalí en vida. Naturalment, aquesta categoria no és vàlida per a cap exemplar que provingui d'una edició original pòstuma.

Edició original de Salvador Dalí

Obra original de Salvador Dalí

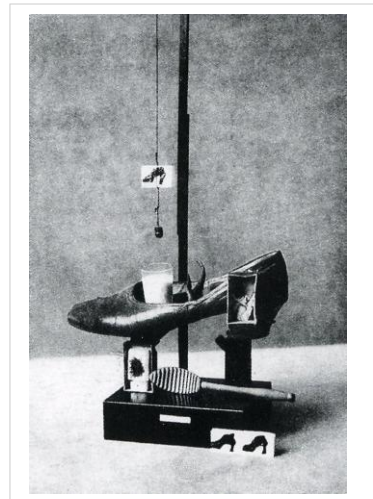
Objecte surrealista de funcionament simbòlic, 1931/1973

Es tracta d'un dels exemplars d'artista (EA) de l'edició original d'*Objecte surrealista de funcionament simbòlic*. Ens trobem, en aquesta ocasió, davant l'edició d'una obra original única realitzada per Dalí l'any 1931 ([Núm. cat. OE 1](#)), de la qual només coneixem una fotografia inclosa en un article del mateix Dalí titulat "Objets surréalistes", publicat a *Le Surréalisme au service de la révolution*, núm. 3-4, 12/1931, París.

Aquesta edició original es va dur a terme al voltant del 1973 i és el resultat de l'acord entre Dalí i la Galerie du Dragon de París. Tenim constància de l'existència d'altres exemplars d'aquesta edició, que actualment es conserven en altres col·leccions públiques i privades internacionals.

Objecte surrealista de funcionament simbòlic, 1931/1973. Fundació Gala-Salvador Dalí © Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Figueres, 2025

Objecte de funcionament simbòlic, 1931. Localització desconeguda ([Núm. cat. OE 1](#)) © Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Figueres, 2025

Edició original de Salvador Dalí

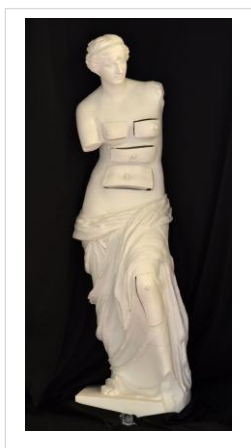
Exemplar original únic de Salvador Dalí

Venus de Milo amb calaixos, 1936/1964

Aquest exemplar, exposat al Teatre-Museu Dalí de Figueres, forma part de l'edició original de *Venus de Milo amb calaixos* realitzada l'any 1964 per la Galerie du Dragon de París. Es tracta de l'edició d'una obra original única de Dalí, realitzada l'any 1936, i que actualment es conserva a l'Art Institute of Chicago ([Núm. cat. OE 24](#)).

En aquest cas, podem considerar l'existència d'un exemplar original únic. Segons va recordar Antoni Pitxot, director del Teatre-Museu Dalí entre 1974-2015, l'artista va voler diferenciar aquesta peça destinada al seu museu de la resta d'exemplars de l'edició. I per a això no va col·locar els pompons a cadascun dels calaixos, tal com es pot apreciar en altres exemplars d'aquesta mateixa edició, per exemple, el que es conserva al Museum Boijmans Van Beuningen de Rotterdam¹.

Per descomptat, un exemplar original únic ha de complir els mateixos criteris exigits per a una Obra original de Salvador Dalí.

Venus de Milo amb calaixos, 1936/1964. Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres © Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Figueres, 2025

¹ Vegeu <https://www.boijmans.nl/en/collection/artworks/40643/venus-de-milo-aux-tiroirs> [Data de consulta: 25/04/2025].

Edició original pòstuma de Salvador Dalí

Es considera una **Edició original pòstuma de Salvador Dalí** tota aquella edició limitada d'escultures o obres tridimensionals realitzada després de la mort de l'artista –el 23 de gener de 1989–, que no superi els 8 exemplars + 4 proves d'artista i que derivi d'un model creat per Dalí. El fet de considerar original una edició limitada de 12 exemplars realitzada després de la mort de l'artista obeeix a la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'Impost sobre el Valor Afegit, que contempla la possibilitat que siguin els successors o hereus dels drets de reproducció de l'obra de l'artista els qui autoritzin una edició¹.

Per tant, una escultura o objecte tridimensional que pertanyi a una edició original pòstuma serà considerat com a Obra original pòstuma de Salvador Dalí, sempre que:

- (i) se n'acrediti l'autoria intel·lectual de Dalí, i reflecteixi de manera innovadora la personalitat de l'artista²
- (ii) pertanyi a una edició limitada a 12 exemplars, 8 exemplars + 4 proves d'artista
- (iii) el model tridimensional utilitzat per realitzar l'edició de l'escultura no procedeixi d'un sobremotlle
- (iv) el model tridimensional utilitzat per realitzar l'edició hagi estat creat per Salvador Dalí en vida
- (v) existeixi un contracte que n'empari l'edició
- (vi) les mides i els materials siguin els autoritzats per Dalí
- (vii) la numeració de l'obra coincideixi amb un dels exemplars previstos de l'edició
- (viii) el segell del fonedor, si hi consta, correspongui amb la foneria que va realitzar l'edició
- (ix) sempre que en la seva difusió pública es presenti com a tal, és a dir, com a obra/edició pòstuma
- (x) l'edició hagi estat autoritzada i supervisada per la Fundació Gala-Salvador Dalí

Aquest seria el cas d'una escultura que no hagués estat editada en vida de Dalí, però de la qual se'n conservés el model tridimensional concebut i creat per ell mateix. En aquestes ocasions, la Fundació Gala-Salvador Dalí limitarà l'edició pòstuma a una sola edició limitada i numerada, d'acord amb els criteris que es descriuen aquí³.

¹ Ley 37/1992, de 28 de diciembre, del Impuesto sobre el Valor Añadido (BOE de 29 de diciembre). Publ.: <http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1992-28740> [Data de consulta: 25/04/2025].

² Vegeu Lluís Peñuelas Reixach, "Casos problemáticos de autoría y originalidad de las obras de arte". A Lluís Peñuelas Reixach (ed.), *Autoría, autenticación y falsificación de las obras de arte*, Fundació Gala-Salvador Dalí, Ediciones Polígrafa, Figueres, Barcelona, 2013, p. 52-54.

³ Vegeu Lluís Peñuelas Reixach, "Casos problemáticos de autoría y originalidad de las obras de arte". A Lluís Peñuelas Reixach (ed.), *Autoría, autenticación y falsificación de las obras de arte*, Fundació Gala-Salvador Dalí, Ediciones Polígrafa, Figueres, Barcelona, 2013, p. 76.

La postura oficial de la Fundació Gala-Salvador Dalí és estudiar cada cas específic i, en qualsevol cas, estimar en un grau menor tant comercial com artístic aquestes obres pòstumes, en la mesura en què l'artista no les ha pogudes realitzar, ni supervisar ni donar per definitives⁴.

⁴ En aquest punt ens remetem a les conclusions presentades per l'Statement on Standards for the Production and Reproduction of Sculpture. Publ.: <http://www.collegeart.org/guidelines/sculpture> [Data de consulta: 25/04/2025].

Edició múltiple de Salvador Dalí

Es considera una **Edició múltiple de Salvador Dalí** tota aquella edició d'escultures o obres tridimensionals realitzada pel mateix artista que superi el nombre de 8 exemplars + 4 proves d'artista i que derivi d'un model realitzat per Dalí.

Aquest tipus d'edició ha de respondre a un contracte signat entre Dalí i l'editor abans del 23 de gener de 1989 en el qual s'hagin especificat els detalls de l'edició.

Per tant, una escultura o objecte tridimensional que pertanyi a una edició múltiple serà considerat com a Obra múltiple de Salvador Dalí sempre que:

- (i) se n'acrediti l'autoria intel·lectual i material de Dalí, i reflecteixi de manera innovadora la personalitat de l'artista¹
- (ii) pertanyi a una edició limitada que excedeixi els 12 exemplars, realitzada per Dalí en vida, i sota la seva supervisió
- (iii) el model tridimensional utilitzat per realitzar l'edició hagi estat creat per Dalí en vida
- (iv) existeixi un contracte signat per Dalí que n'empari l'edició
- (v) les mides i els materials siguin els autoritzats per Dalí
- (vi) la numeració de l'obra coincideixi amb un dels exemplars previstos de l'edició
- (vii) el segell del fonedor, si hi consta, correspongui amb la foneria que va realitzar l'edició

En algunes ocasions, el nombre d'exemplars que havia d'incloure cada edició no es va fixar en el mateix contracte, sinó que segurament va ser pactat *a posteriori*. Per aquest motiu, s'estudiarà en cada cas la documentació sobre el tiratge de l'edició i la numeració de l'exemplar d'acord amb el que consti en el certificat d'autenticitat emès pel mateix Dalí, així com en la numeració sobre la superfície de la mateixa obra.

Dalí sembla ser ben conscient que el que autoritzava a través de les edicions múltiples es diferenciava clarament d'una edició original. Aquesta apreciació es basa en la lectura comparada d'alguns contractes signats per Dalí durant la mateixa època en els quals l'artista autoritzava tant edicions limitades a 8 exemplars + 4 proves d'artista, com edicions d'un nombre més gran d'exemplars. Per tant, és necessària una distinció molt clara entre edició original i edició múltiple, ja que les obres que resultin d'una o altra seran considerades respectivament obres originals o obres múltiples. Per descomptat, tant les obres originals com les obres múltiples, sempre que compleixin amb els criteris requerits, són obres autèntiques de Dalí.

¹ Vegeu Lluís Peñuelas Reixach, "Casos problemáticos de autoría y originalidad de las obras de arte". A Lluís Peñuelas Reixach (ed.), *Autoría, autenticación y falsificación de las obras de arte*, Fundació Gala-Salvador Dalí, Ediciones Polígrafa, Figueres, Barcelona, 2013, p. 52-54.

Edició múltiple de Salvador Dalí

Obra múltiple de Salvador Dalí

Trajà el jove, 1973

Aquesta escultura és una de les obres que formen part de la Col·lecció Clot. Entre els anys 1973 i 1975, Dalí va signar una sèrie de contractes amb Isidro Clot Fuentes mitjançant els quals es comprometia a realitzar un conjunt de models de cera per a la creació d'escultures. Alguns d'aquests models van ser produïts en el marc d'edicions múltiples, és a dir, de més de 12 exemplars. Per exemple, aquesta escultura, exposada al Teatre-Museu Dalí de Figueres des de la seva inauguració el setembre de 1974.

Trajà el jove, 1973. Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres © Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Figueres, 2025

Ampliació/Reducció d'obra de Salvador Dalí autoritzada per l'artista

Es considera una **Ampliació/Reducció d'obra de Salvador Dalí** tota ampliació/reducció concebuda, autoritzada i realitzada per Dalí en vida, que mostri una ampliació o una reducció de les mides d'una obra seva preexistent, concebuda i realitzada pel mateix artista.

Per tant, una escultura o objecte tridimensional serà considerat com una Ampliació/Reducció d'obra de Salvador Dalí autoritzada per l'artista sempre que:

- (i) sigui una ampliació/reducció d'una obra preexistent, concebuda i realitzada per Dalí en vida
- (ii) existeixi un contracte o una altra autorització escrita en què Dalí autoritzi aquesta ampliació/reducció
- (iii) les mides i els materials siguin els autoritzats per Dalí
- (iv) en cas de pertànyer a una edició, la numeració de l'exemplar coincideixi amb un dels exemplars previstos per l'edició
- (v) el segell del fonedor, si n'hi ha, correspongui amb la foneria que va realitzar l'edició

És obvi que en aquells casos en què l'ampliació/reducció es realitza en forma d'una edició limitada, original o múltiple, s'hauran d'acreditar els mateixos criteris exigits per la Fundació Gala-Salvador Dalí per a cadascuna d'aquestes categories.

Qualsevol canvi en les mides d'una obra de Dalí que no hagi estat explícitament autoritzat per l'artista en vida, no pot ser identificat com una ampliació/reducció autoritzada i, per tant, no es pot considerar dins de l'obra escultòrica de Dalí. Més encara en cas que es tracti d'una modificació pòstuma, i sense el corresponent beneplàcit de l'artista. El compromís de la Fundació Gala-Salvador Dalí amb l'obra de l'artista no permet l'autorització de l'ampliació/reducció d'una obra després de la seva mort. L'única excepció que es podria estudiar seria en el cas de disposar de directrius o indicacions molt concretes del mateix Dalí en vida, que validessin l'alteració de les mides de l'obra en qüestió.

Així doncs, ens cenyim al que s'estableix per part dels principals agents artístics, i en particular al que indica el College Art Association of America: "Una segona pràctica poc ètica en la reproducció escultòrica és l'ampliació de l'obra d'un/a escultor/a per part dels seus hereus, marmessors o dels propietaris de l'obra. Fins i tot si un/a artista va ampliar obres en vida seva, fer-ho després de la seva mort és un acte presumptuós i poc ètic per part dels responsables. (...) L'única excepció a l'anterior es donaria en el cas que el/la artista hagués deixat instruccions específiques i verificables sobre la futura ampliació de la seva escultura i, per tant, aquesta ampliació respongués al compliment escrupolós del desig del/de la artista."¹

¹ Traduït de: Statement on standards for the production and reproduction of sculpture. Publ.: <http://www.collegeart.org/guidelines/sculpture> [Data de consulta: 25/04/2025].

Reproducció d'obra de Salvador Dalí

Reproducció autoritzada mitjançant llicència de la Fundació Gala-Salvador Dalí

En aquest punt incloem qualsevol altra edició d'escultures realitzada de manera pòstuma –després del 23 de gener de 1989– per part dels titulars dels drets de reproducció de l'obra de l'artista, que no se cengeixi a una edició limitada de 8 exemplars + 4 proves d'artista segons el que s'ha exposat en el punt Edició original pòstuma de Salvador Dalí, a partir d'una llicència emesa per la Fundació Gala-Salvador Dalí.

Per tant, una escultura o objecte tridimensional serà considerat com a Reproducció d'obra de Salvador Dalí autoritzada mitjançant llicència de la Fundació Gala-Salvador Dalí sempre que:

- (i) el model tridimensional utilitzat per realitzar la reproducció parteixi d'una obra concebuda i creada per Dalí en vida
- (ii) reproduueixi de manera fidel totes les característiques de l'obra concebuda i creada per Dalí en vida
- (iii) existeixi un contracte signat per Dalí que n'empari l'edició, i hagi estat ratificat per la Fundació Gala-Salvador Dalí
- (iv) les mides i els materials siguin els autoritzats per Dalí
- (v) l'edició hagi estat autoritzada i supervisada per la Fundació Gala-Salvador Dalí

A fi d'oferir la màxima claredat i facilitar al públic una millor comprensió d'aquest tipus d'escultures legitimades pels drets de reproducció de l'obra de Dalí que posseeixen alguns editors, aquestes peces estaran identificades, sobre la seva mateixa superfície, amb la menció "Reproducció". I en la documentació relacionada, s'hauran d'identificar com a "Reproducció d'obra de Salvador Dalí autoritzada mitjançant llicència de la Fundació Gala-Salvador Dalí".

Una reproducció d'obra de Salvador Dalí incorpora i, per tant, reproduueix les característiques precises de l'obra creada per Dalí. És a dir: les característiques formals, les mides i els materials escollits per l'artista.

La legitimitat d'aquestes reproduccions prové d'un dret de reproducció atorgat mitjançant contracte pel mateix Dalí. En conseqüència, és necessari diferenciar les edicions derivades d'aquests contractes que ell mateix va poder supervisar en vida –i que, per tant, va validar–, de les que es puguin continuar editant de manera pòstuma, quan l'artista ja no hi és per validar-les.

Per tant, en aquest punt la Fundació Gala-Salvador Dalí es compromet, en primer lloc, a estudiar cas per cas la validesa dels drets de reproducció que puguin posseir uns tercers i, si és procedent, validar-los. En cas d'una valoració positiva, els exemplars resultants d'aquestes edicions es consideraran reproduccions d'obra, ja que, en no poder comptar amb el vistiplau de Dalí, no es poden identificar com a obra pòstuma de l'artista, sinó com a reproduccions.

Aquestes escultures disposaran d'una acreditació emesa per la Fundació Gala-Salvador Dalí on es fixarà la correlació de la reproducció autoritzada amb l'obra creada per Salvador Dalí.

Reproducció d'obra de Salvador Dalí

Reproducció d'obra de Salvador Dalí homologada

En aquest punt incloem qualsevol altra edició d'escultures realitzada de manera pòstuma, després del 23 de gener de 1989, per part dels titulars dels drets de reproducció de l'obra de l'artista, que no es restringeixi a una edició limitada de 8 exemplars + 4 proves d'artista segons el que s'ha exposat en el punt Edició original pòstuma de Salvador Dalí, sense una llicència prèvia emesa per la Fundació Gala-Salvador Dalí.

Encara que aquesta edició no sigui el resultat d'una llicència prèvia de la Fundació Gala-Salvador Dalí, han de poder-se certificar les mateixes exigències requerides per a una reproducció d'obra autoritzada mitjançant llicència.

Per tant, una escultura o objecte tridimensional serà considerat com a Reproducció d'obra de Salvador Dalí homologada sempre que:

- (i) el model tridimensional utilitzat per realitzar la reproducció parteixi d'una obra concebuda i creada per Dalí en vida
- (ii) reproduïx de manera fidel totes les característiques de l'obra concebuda i creada per Dalí en vida
- (iii) existeixi un contracte signat per Dalí que n'empari l'edició, i hagi estat ratificat per la Fundació Gala-Salvador Dalí
- (iv) les mides i els materials siguin els autoritzats per Dalí
- (v) l'edició hagi estat executada sense l'autorització i supervisió prèvia de la Fundació Gala-Salvador Dalí

A fi d'oferir la màxima claredat i facilitar al públic una millor comprensió d'aquest tipus d'escultures legitimades pels drets de reproducció de l'obra de Dalí que posseeixen alguns editors, aquestes peces estaran identificades, sobre la seva mateixa superfície, amb la menció "Reproducció homologada". I en la documentació relacionada, s'hauran d'identificar com a "Reproducció d'obra de Salvador Dalí homologada".

Una reproducció d'obra de Salvador Dalí homologada incorpora i, per tant, reproduïx les característiques precises de l'obra creada per Dalí. És a dir: les característiques formals, les mides i els materials escollits per l'artista.

L'homologació d'aquestes reproduccions prové d'un dret de reproducció atorgat mitjançant contracte pel mateix Dalí. En conseqüència, és necessari diferenciar les edicions derivades d'aquests contractes que ell mateix va poder supervisar en vida –i que, per tant, va validar–, de les que es puguin continuar editant de manera pòstuma, quan l'artista ja no hi és per validar-les.

Per tant, en aquest punt la Fundació Gala-Salvador Dalí es compromet a estudiar cas per cas aquest tipus de reproduccions. En cas d'una valoració positiva, es procedirà a l'homologació de la reproducció.

Aquestes escultures disposaran d'una acreditació emesa per la Fundació Gala-Salvador Dalí on s'establirà la correlació de la reproducció homologada amb l'obra creada per Salvador Dalí.

Epíleg. Creacions que no confereixen l'autoria de Dalí

Més enllà dels casos descrits anteriorment, s'han identificat una sèrie de casuístiques molt concretes que no es poden identificar com a obra escultòrica amb autoria de Dalí.

“D’après Dalí”

En determinades ocasions, s'examinen peces que semblen respondre a les característiques d'una reproducció d'obra escultòrica de Dalí. No obstant això, després del seu estudi es revela que aquestes presenten en realitat canvis o modificacions respecte l'obra tridimensional concebuda, creada i validada per l'artista en vida.

Això pot ocórrer amb més freqüència en les edicions realitzades de manera pòstuma, en virtut dels drets de reproducció atorgats per Dalí a tercers. Tot i que aquí no es discuteix la legitimitat d'aquestes edicions, és evident que els resultats han de garantir el respecte a l'obra de l'artista.

Per tant, qualsevol modificació de l'obra no autoritzada per l'artista en vida pot ocasionar que el resultat sigui identificat com una creació **“D’après Dalí”** en els següents casos:

- Modificació de la composició o disposició de l'obra, que no hagi estat concebuda, creada i validada per Dalí en vida
- Modificació dels materials i/o pàtines de l'obra, que no hagi estat aprovada per Dalí en vida
- Modificació de les mides de l'obra, que no hagi estat aprovada per Dalí en vida
- Qualsevol altre canvi que no es pugui acreditar com una disposició aprovada per Dalí en vida

La denominació “D’après” és un manlleu de l'article 7 del Décret n° 81-255 du 3 mars 1981¹. D'acord amb aquesta normativa establerta pel dret francès, “D’après” no confereix cap garantia particular d'identitat d'artista ni data de l'obra. La Fundació Gala-Salvador Dalí entén que les peces qualificades de “D’après Dalí” no poden ser acreditades com a obres ni tampoc com a reproduccions d'obra amb autoria de Dalí, tot i que es considera que segueixen o prenen com a referència una determinada obra de l'artista. “D’après Dalí” es pot traduir per “segons Dalí”.

Transformació o obra derivada

Un altre tipus de peces que no han de ser identificades amb l'obra escultòrica autoria de Dalí són les transformacions o obres derivades. En l'article 11 del Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril, es defineix com a obra derivada: “Qualsevol transformacions d'una obra literària, artística o científica”². I en l'article 21 s'afegeix: “La transformació d'una obra comprèn la seva traducció, adaptació i qualsevol altra modificació de la seva forma, de la qual se'n derivi una obra diferent”. En relació amb el resultat de la transformació: “Els drets de propietat intel·lectual de l'obra resultant de la transformació correspondran a l'autor d'aquesta última, sens perjudici del dret de l'autor de l'obra preexistent d'autoritzar, durant tot el termini de

¹ Publ.:

https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?sessionId=96ACB0AE0E71AB101F7FCDB6D6A37FDF.tpdjo11v_2?cidTexte=JORFTEXT000000684875&dateTexte=20010930 [Data de consulta: 25/04/2025]

² Traduït de : Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril. Publ.:

<https://www.boe.es/eli/es/rdlg/1996/04/12/1/con> [Data de consulta: 25/04/2025]

protecció dels seus drets sobre aquesta, l'explotació d'aquestes obres resultants en qualsevol forma i, en especial, mitjançant la seva reproducció, distribució, comunicació pública o nova transformació". Per tant, es considera que la creació resultant és autoria d'un tercer, per la qual cosa és necessària l'autorització de l'autor de l'obra original, per tant, de Dalí³.

Per aquest motiu, es rebutja l'autoria de Dalí en aquells casos en què s'identifica el trasllat de la seva obra original a nous suports o formats diferents dels concebuts per l'artista en vida. En particular, hem detectat un bon nombre de casos en què certs dibuixos o motius iconogràfics extrets de la pintura de Dalí són transformats en obres tridimensionals per part de tercers. Aquestes creacions, en cas d'haver estat autoritzades per Dalí, serien considerades com a transformacions d'autoria d'un tercer.

Aquests casos no s'han de confondre amb els dibuixos o altres treballs preparatoris realitzats pel mateix Dalí com a pas previ per a la realització de l'obra escultòrica, ja que es tracta d'una part del mateix procés de creació.

La transformació de l'obra bidimensional d'un artista en una obra tridimensional és una pràctica que els principals agents del món de l'art menyspreen. Segons els estàndards del College of Art of America: "Una pràctica menys freqüent, tot i que igualment preocupant, és la dels hereus que realitzen escultures a partir de dibuixos o pintures d'artistes que tenien poc o cap coneixement sobre aquesta transformació. En tots els casos, les persones responsables d'aquesta nova forma de reproducció tenen el deure de demostrar sense cap mena de dubte que estan complint amb les intencions explícites del/de la artista en el moment de la seva mort, i no actuant per iniciativa pròpia."⁴

³ Vegeu Lluís Peñuelas Reixach, "Casos problemáticos de autoría y originalidad de las obras de arte". A Lluís Peñuelas Reixach (ed.), *Autoría, autenticación y falsificación de las obras de arte*, Fundació Gala-Salvador Dalí, Ediciones Polígrafa, Figueres, Barcelona, 2013, p. 90-91.

⁴ Traduït de: Statement on standards for the production and reproduction of sculpture. Publ.: <http://www.collegeart.org/guidelines/sculpture> [Data de consulta: 25/04/2025].